

INFORMACIJA

O STATUSU REALIZACIJE OBAVEZE USPOSTAVLJANJA JEDNE OD ENERGETSKIH ZAJEDNICA U CRNOJ GORI

U Reformskoj agendi Crne Gore 2024-2027, predviđeno je uspostavljanje jedne od energetske zajednice do juna 2026. godine. Istaknuto je da se radi o jednom od načina na koji može da se obezbijedi veće učešće obnovljivih izvora električne energije uz smanjenje gubitaka u mreži.

Ministarstvo energetike i rudarstva je postupajući po predmetnoj obavezi a posebno cijeneći njen realni značaj u postupku energetske tranzicije, formiralo međuresornu radnu grupu sa zadatkom da pripremi regulatorni, institucionalni i operativni okvir za implementaciju ovog modela u Crnoj Gori.

Radnu grupu činili su predstavnici Ministarstva energetike i rudarstva, CEDIS-a, Regulatorne agencije za energetiku i komunalne djelatnosti i Eko-fonda, uz podršku eksperta GIZ-a, dr. Janeza Kopača.

Tokom rada izvršena je detaljna analiza važećeg zakonodavnog okvira, sa posebnim osvrtom na odredbe Zakona o energetici i Zakona o korišćenju energije iz obnovljivih izvora , relevantne evropske direktive i primjere dobre prakse iz država članica Evropske unije.

Na osnovu sprovedenih analiza, posebno uzimajući u obzir vremenski rok iz Reformske agende, zaključeno je da postojeći normativni okvir na najefikasniji način omogućava uspostavljanje energetske zajednice kupaca–proizvođača, te da je za ispunjenje obaveze iz Reformske agende pristupiti izradi podzakonskog akta na osnovu člana 71 Zakona o obnovljivim izvorima energije.

U skladu sa tim, Ministarstvo je pokrenulo aktivnosti na izradi Pravilnika o organizaciji zajedničkog djelovanja kupaca-proizvođača i raspodijeli dijeljene električne energije, kroz koji je prepoznat institut energetske zajednice kupaca-proizvođača, te kojim se detaljno uređuju uslovi za osnivanje, organizaciju i funkcionisanje ovog tipa energetske zajednice, prava i obaveze njihovih članova, način obračuna proizvedene i potrošene električne energije, kao i uloge operatora distributivnog sistema i drugih nadležnih subjekata. Aktivnosti su okončane uspješno, te je Pravilnik usvojen 3.6.2026.godine, a stupio na snagu 16.6.2026.godine.

Istovremeno, Ministarstvo energetike i rudarstva je, u cilju proaktivnosti i uspostavljanja brže dinamike uvođenja instituta energetske zajednice u energetske sistem Crne Gore, od strane eksperta za energetske prava, zatražilo hitnu pravnu analizu mogućih modela organizovanja energetske zajednice i pripremljen nacrt tipskog ugovora kojim se uređuju međusobna prava i obaveze članova zajednice, koji čini sastavni dio ove informacije.

Navedene aktivnosti imale su za cilj da obezbijede jednostavan, transparentan i primjenjiv model koji će omogućiti efikasnu realizaciju pilot projekta i kasniju širu primjenu koncepta energetske zajednice u Crnoj Gori.

U kontekstu uvođenja energetske zajednice u energetske sistem Crne Gore, od posebnog značaja je i podrška koju Ministarstvo ostvaruje kroz TAIEX instrument Evropske unije, jer iskustva i preporuke međunarodnih eksperata predstavljaju značajan doprinos daljem razvoju ovog koncepta na nacionalnom nivou. Tokom TAIEX misije održane 10. i 11. juna u Podgorici, predstavnici Ministarstva energetike i rudarstva su imali priliku da razmijene iskustva sa ekspertima iz Austrije o regulatornim, tehničkim, organizacionim i finansijskim aspektima razvoja energetske zajednice, ali i da im predstavljaju buduće planove Crne Gore kada je ovaj segment energetske zajednice u pitanju.

Radi stvaranja dodatnih podsticaja za razvoj energetske zajednice kupaca-proizvođača, kroz predlog izmjene i dopuna Zakona o korišćenju energije iz obnovljivih izvora, koji je Vlada utvrdila na sjednici od 7.5.2026. godine predviđena je mogućnost umanjavanja naknade za korišćenje distributivnog sistema električne energije za zajednice obnovljivih izvora energije i kupaca-proizvođača koji djeluju zajednički, čime se stvaraju se uslovi za povećanje ekonomske isplativosti učešća građana u modelima zajedničke proizvodnje i korišćenja električne energije iz obnovljivih izvora.

Ministarstvo energetike i rudarstva preuzelo je i aktivnosti na obezbjeđivanju podrške za realizaciju prvog pilot projekta. U tom smislu razmatra se uspostavljanje modela subvencionisanja kroz programe Eko-fonda, kao i mogućnost uključivanja Elektroprivrede Crne Gore u finansiranje dijela početnih investicionih troškova. Na taj način bi se stvorili uslovi za praktičnu provjeru regulatornog i tehničkog modela, identifikaciju eventualnih izazova u primjeni i definisanje preporuka za dalji razvoj energetske zajednice na nacionalnom nivou.

U cilju identifikacije potencijalne lokacije za realizaciju pilot projekta, izvršena je preliminarna stručna analiza stambenog objekta na adresi Trg Božane Vučinić 38 (6), Podgorica. Analizu je sproveo privredno društvo EPCG Solar gradnja d.o.o., pri čemu je utvrđeno postojanje odgovarajućih prostornih i tehničkih uslova za instalaciju fotonaponskog sistema na krovnoj površini objekta. Prelimarnom procjenom identifikovana je mogućnost instalacije oko 48 solarnih panela, što odgovara sistemu ukupne snage približno 27,84 kWp, uz postojanje uslova za priključenje na distributivnu mrežu.

Navedeni objekat je identifikovan kao potencijalna lokacija za realizaciju pilot projekta, imajući u vidu iskazanu zainteresovanost etažnih vlasnika datu kroz pismo zainteresovanosti koje čini prilog ove informacije, rezultate stručne analize, te spremnost relevantnih partnera da učestvuju u njegovom finansiranju i realizaciji.

Imajući u vidu sprovedene aktivnosti, konstatuje se da je uspostavljen odgovarajući regulatorni i institucionalni osnov za realizaciju obaveze iz Reformske agende, te da Ministarstvo energetike i rudarstva, u saradnji sa svim relevantnim institucijama, ubrzanom dinamikom nastavlja aktivnosti u cilju implementacije prvog pilot projekta energetske zajednice kupaca-proizvođača u Crnoj Gori.